

Abonamentul:

Pe un an	60 Lei
Pe jumătate de an	30 Lei
Pentru Români din	
Iugoslavia . . .	100 Lei
Pentru Români din	
America	2 Dol.

Hongrie

D. Silviu Mircu, negustor

Magyarország

PROGRESUL

Redacția și Administrația Nr. 817.

Apare: în fiecare Sîmbătă.

Inserate după învoială.

Manuscripte nu se înapoiază.

Un cuvînt la Reforma Calendarului.

De preotul PETRACHE.

Calendarul, tabloul, care ne prezintă împărțirea timpului în ani, luni și zile, și evenimentele legate de anumite zile sau luni, și-a primit numirea *calendar* dela cuvîntul latin „*Calendae*”, care însemna la Romani începutul lunii (zilele dela întâia până la a 5-a sau a 7-a zi a lunii). „*Calendarium*” însemna cea dintîi zi a lunii. Cuvîntul această numire a trecut asupra cărții, care cuprindea toate lunile anului, cu împărțirea lor în zile și săptămîni.

În *Calendarul bisericesc* sînt înșirate momentele mai însemnate din viața Mîntuitorului, ale Fecioarei Maria și ale sfinților, întîmplătoare în anumite zile de peste an.

Baza calendarului bisericesc este calendarul roman, numit și Iulian, după numele lui Iuliu Cesar, sub care s'a regulat vechiul calendar roman după calculul astronomic.

Calendarul bisericesc s'a format în chipul următor: Prin veacurile 3—5 ale erei creștine, în fiecare centru al bisericii s'au făcut în calendarul roman însemnări bisericești despre sărbătorile ținute în acel loc, despre martiri (mucenici), cari au pătimit în acel ținut și cărora li-se serba în fiecare an ziua morții, ca ziua în care ei au început o viață nouă, fără de sfîrșit, „unde nu este durere, nici scîrbă, nici suspinare”. În urma legăturilor intime ce existau între diferitele centre ale bisericii creștine (Roma, Alexandria, Antiolia, Ierusalim, Constantinopol), pelîngă sărbătorile și sfinții locali din respectivul ținut (dieceză) a bisericii, — introduse în calendarul roman — s'au mai introdus alte sărbători și alți sfinți din alte ținuturi (dieceze). Astfel s'a ajuns, că numărul sfinților a umplut toate zilele din an ale calendarului roman. În chipul acesta calendarul roman păgîn s'a transformat într'un calendar bisericesc creștin.

Pănăcînd cele două biserici, a Răsăritului și a Apusului, au stat în raporturi bune, găsim în calendarul ambelor biserici un *fond primitiv de sărbători și de sfinți*. Așa d. e. ambele biserici (și cea orientală și cea occidentală) serbează: Arătarea Domnului (Epifania) în 6 Ianuar, sf. Antonie cel mare în 17 Ianuar, sf. Ioan Gură-de-aur în 27 Ianuar și 14 Septembrie, Intîmpinarea Domnului în 2 Februar, mucenița Agata în 5 Februar, Bunavestire în 25 Martie, sf. apostol Marcu în 25 April, apostolul Varnava în 11 Iunie, Nașterea sf. Ioan Botezătorul în 24 Iunie, apostoli Petru și Pavel în 29 Iunie, Maria Magdalena în 22 Iulie, mucenicul Laurentie în 10 August, sf. Nicolae în 6 Decembrie, etc. etc. Pe acest timp ambele

biserici folosiau pentru calcularea timpului același calendar roman, numit și Iulian.

După desbinarea celor două biserici, de prin veacurile 9—11, ieșind tot mai mult la iveală diferențele între biserica răsăriteană și cea apusană, calendarul bisericesc s'a desvoltat în două direcții.

Calendarul bisericii apusene, afară de fondul primitiv, a mai primit o mulțime de sărbători și sfinți, cari s'au introdus în decursul vremii prin capul acestei biserici, Papa din Roma. Papa are dreptul a institui sărbători și a canonisi (a pune între sfinți). Astfel de sărbători și sfinți introduși în calendarul bisericesc apusean, sînt: Logodirea Mariei (23 Ianuar), Carol cel mare (28 Ianuar), Ioan Nepomuc (16 Mai), Joia verde (Joia a 2-a după Rosaliu), Inima lui Isus (Vineri a 3-a după Rosaliu), Ladislau regele Ungariei (27 Iunie), Iosif Calasanza (27 August), Ioan Capistran (23 Oct.), etc. — Dela anul 1582, cînd Papa Grigore al XIII-lea introduce pentru calcularea timpului un calendar nou, numit și Gregorian, calendarul bisericesc al apusenilor a primit și mai mari schimbări, mai ales cu privire la sărbătoarea Paștilor și a sărbătorilor legate de Paști.

Calendarul bisericii răsăritene s'a stabilit în cele dintîi 9 veacuri ale erei creștine de către biserica grecească din Constantinopol. Din acele timpuri datează întocmirea sărbătorilor așa cum le ținem astăzi. Dela veacul al 10-lea Grecii au adaus foarte puține sărbători (așa: serbătoarea sfinților Trei-ierarhi în 30 Ianuar, instituită la anul 1084; sf. Marcu Efeseanul apărătorul ortodoxiei la sinodul din Florența în 1440, serbat la 10 Ianuar; Leontie patriarhul Ierusalimului † 1175, în 14 Mai; Noul mucenic Ioan Vlahul sau Românul, care a mărturisit în Constantinopol la anul 1662 în 12 Mai; mucenicul Partenie patriarhul Constantinopolei † 1657, în 24 Martie; mucenicul Eftimie † 1813, în 22 Martie; ș. a.)

În fiecare zi a anului sînt puși mai mulți sfinți în calendarul bisericesc. Numele tuturor sfinților serbați în fiecare zi sînt însemnate în Mineie și în Martirologii, și în Calendarul bisericesc ce-l edă în fiecare an Sfîntul Sinod al Bisericii autocefale din România. Iar în calendarele pentru uzul comun sînt înșirați numai sfinți cei mai însemnați din ciți se serbează în fiecare zi.

Calendarul bisericii Constantinopolitane l-au primit și celelalte biserici răsăritene: cea bulgară, sîrbească, rusească și românească.

Popoarele slave, însă, după primirea calendarului constantinopolitan, au mai adaus

și sărbătorile unor bărbați cu merite pentru biserica și statul lor. Toți Slavi serbează pe Ciril (14 Februar) și Metodie (5 Iulie), apostoli Slavilor. — *Bulgari* serbează pe regele Borîș [2 Mai], care i-a încreștinat; pe ucenici [5] lui Ciril și Metodie; pe Gheorghe cel tiner [11 Febr. † 1515], ș. a. *Sîrbi* încă au sfinți lor naționali: Arhiepiscopul Sava [14 Ianuar, † 1236], regele Ștefan I [venerat sub numele Simeon, ce l-a primit în călugărie † 13 Febr. 1190], ș. a. — *Ruși* serbează pe Alexe arhiepiscopul Chievului; pe Vladimir creștinătorul Rușilor [22 Mai]; pe Marele Duce Igor (5 Iunie, † 1142); pe principesa Olga, soția lui Igor, ș. a. — *Ruteni* au în calendarul lor sfinți comuni cu ai Rușilor (Olga, Vladimir, ș. a.); apoi sărbători proprii numai lor: Acoperemîntul Maicei Domnului (1 Oct.); aducerea moaștelor stîntului Nicolae din Mira Lichiei în cetatea Bari din Apulia în anul 1087 (9 Mai).

Români serbează cîțiva sfinți, ale căror moaște se află în proprietatea bisericii române, ca d. e. la 14 Octombrie pe cuvioasa Paraschiva (moaștele ei se află întregi în Iași); la 27 Oct. pe cuviosul Dimitrie cel nou dela Basarabov (mai tîrziu s'a mutat pe ziua de 26 Oct. deodată cu a mucenicului Dimitrie); la 20 Neveembre, pe sf. Grigore Decapolitul; la 7 Decembrie pe sfînta Filotea; la 26 Decembrie pe cuviosul Nicodim cel sfințit; la 2 Iunie pe mucenicul Ioan cel nou; ș. a. Dar toți acești sfinți serbați de Români cu pompă deosebită, nu sînt de origină românească, ci străină, ba ce-î mai mult, nici n'au trăit în Țara Românească, afară de Nicodim cel sfințit. Ei sînt de origină greacă (ca Grigorie Decapol), sau de origină slavă (ca Paraschiva, Nicodim, Ioan cel nou). Cultul lor s'a introdus în Biserica Română numai din pricina, că moaștele lor sînt proprietatea acestei Biserici.

Dintre toate popoarele resăritene creștine, numai noi *Românii n'avem niciun sfînt național*.

Sfînt însemnează ceva desăvîrșit, perfect, neprihănit, fără greșeli, fără scăderi, fără smîntă. Desăvîrșit n'a fost nimeni dintre fii oamenilor, numai însuși Mîntuitorul Isus, care a fost una cu Tatăl. Oameni, cari au ajuns un grad înalt de perfecțiune, însă au existat, și aceștia au fost introduși în șirul sfinților. Bărbați, cari au ajuns la un înalt grad de perfecțiune, bărbați cu merite pentru neamul și biserica noastră, cu merite pentru Creștinătatea întregă, distinși pentru credința creștină și pentru lucrarea lor pe teren cultural, — am avut și noi Români. Am

avut și noi bărbați, cari cutodreptul ar putea fi trecuți între „sfînți”. Nu amintesc dintre ei decît pe: Ștefan cel Mare „și sfînt”, pe care însuși Papa l-a numit „Atletul lui Christ”; Constantin Brancoveanu, care a murit moarte mucenicească; mari ierarhi Andrei Șaguna și Alexandru Șterca Șuluțiu.

Cauza, că noi n'avem niciun „sfînt” național este, că Biserica noastră românească n'a canonisit și ea singură, ca bunăoară a Bulgarilor, a Sîrbilor și a Rușilor. Introducerea bărbaților mari ai noștri în calendarul bisericesc ar fi nu numai o dovadă de venerație ce li-se cuvine bărbaților acestora ci și un semn de *progres*. Dece să nu înlocuim în calendarul bisericii române numele sfinților străini cu numele celor mai mari bărbați ai neamului nostru, pe cari și biserica are datorința a-i venera ca pe aleși săi?

Un alt pas însemnat ar fi: reducerea sărbătorilor legate de biserică cu reținere dela lucru. Sărbătorile legate sînt prea multe. Biserica noastră serbează pomenirea tuturor sfinților în Duminca după Rosalii. Această zi s'ar putea decreta din partea Bisericii de sărbătoare împărătească, așa ca Dumineca Paștilor sau a Rosaliilor, iar zilele celorlalți sfinți de peste an să se decreteze de zile de lucru, rămînînd a se serba numai în locurile unde este hramul lor. Totașa s'ar putea reduce și sărbătorile fecioarei Maria, reducîndu-se la două: Bunavestire și Adormirea, cari au mare însemnatate în viața bisericăscă. Din sărbătorile Inaintemergătorului și Botezătorului Ioan, ar fi de ajuns ziua de 7 Ianuar, iar celelalte căzînd pe timpul de vară să fie zile de lucru. Zilele de sărbătoare apoi să se serbeze în spirit adevărat creștinesc, iar celelalte zile de peste an să fie zile de muncă serioasă, pentru că numai *prin muncă* se poate ajunge *la progres, prin progres la bunăstare* și prin bunăstare, la pace și bunăvoință pe pămînt.

FOILETON.

Temperatura soarelui nostru.

Ce căldură poate fi în soarele nostru? Această interesantă întrebare a cauzat, și cauzează și acum, multă spargere de cap savanților și după cum știm și azi opiniile lor divergează foarte mult.

Pecînd astronomul italian Pater Angelo Secchi a prețuit temperatura susținătorului tuturor viețuitoarelor, la minimum 6 milioane de grade, Pouillet îi admite numai 1500 grade. Cutoatecă Francezul în aprecierea lui a fost cît se poate de zgîrcit, totuși mi-se pare că după deducțiunile altor savanți, în chestia aceasta el e mai aproape de adevăr. După aceste deducțiuni soarele defapt nu ar poseda o temperatură mai mare de 6000 grade Celsius.

Fără îndoială această apreciere nu se bazează pe vr'o măsurătoare directă, — așa departe încă n'am ajuns — ci pe calcule pecît de frumoase peatit de ușor de înțeles și cari poate că interesează.

Dacă luăm un corp, anume o bucată de cărbune și d. e. îl încălzim prin introducerea în el a unui curent electric, cărbunele acesta va rămînea la început opac, decî în cazul acesta va emite numai undulațiunii „lungi” de căldură și nicidecît undulațiunii „scurte” de lumină; se ridică însă temperatura lui la cca 900 grade, atunci va deveni roșu, emanînd deja undulațiunii vizibile de o lungime de cca 0.8 mia parte de milimetru. Dacă însă îi conducem și mai multă căldură, bucată de cărbune va deveni galbenă ca firul într'o lampă electrică incandescentă, ori chiar albă ca bețele de cărbune dintr'o lampă

Funcționarul.

Războiul economic, din care se deslănțuește din zi în zi o scumpete insuportabilă, pune pe gînduri pe tot omul cu cuget serios, întrebîndu-se că oare acest drum în realitate ce fel de planuri ascunde în sine. Primul element social, robul administrativ, adevărat funcționarul, uitat de celelalte clase sociale, a ajuns la o soartă critică, care amenință cu cruzime stîlpul moral și material al existenței sale.

Cred că întreg poporul are cunoștința de mizeria în care tinjește funcționarul.

Și atunci întreb: Care e cauza acestei mizerii?

Mulți vor răspunde: lipsa de conștiință, sau poate nu produce îndeajuns.

Observ că în acest articol mă ocup numai de soarta funcționarului conștient și cinstit și nicidecum de acei caraghioși, vicleni, fărnici, cari, viriți prin dosul culiselor s'au ridicat, sub scutul protecției, pe ruinele camarazilor lor conștienți și muncitori.

Evident că soarta funcționarului cinstit depinde de starea și ținuta stăpînului care îl angajează, așa că funcționarul e pus la discreția eventualității.

Acest salariat azi nu-și mai vede viitorul asigurat nici materialicește nici moralicește.

În vremile cînd capitalul individual era în progres normal, un patron real care își angaja o forță administrativă, avea tot interesul să-și ridice prestigiul social, să-și asigure o existență omenească, dîndu-i posibilitatea de a se ridica și la un oareșcare nivel cultural și, ca urmare, acest funcționar avea toată recunoștința, punîndu-și toată energia în serviciul patronului, luptînd cu toată puterea pentru apărarea intereselor dătorului de pine.

electrică cu arc. În primul caz preponderază razele galbene și verzi, iar în cazul al doilea cele albastre și violete de o lungime a undulației de cca 0.5 până la 0.4 din a mia parte de milimetru. După profesorul Lummer, influența căldurii asupra luminei e de o foarte mare importanță, „idealul corp negru” (care după Kirchhoff, e unul care în starea lui rece, absoarbe toată lumina, ca apoi încălzit, se emane toate felurile de raze) va fi dublu așa de luminos la 1875 grade cașicum ar fi la 1800 grade și fiecare punct al cărbunelui dintr'o lampă cu arc, cu o căldură de 4000 grade e de 4000 ori mai luminos decît orcare fir al unei lampe electrice incandescente care posedă numai 200 grade.

Așa se poate prin spectroscop — care ne permite a determina lungimea undulațiunilor diferitelor speții de lumină, — fixa aproximativ la ce lungime a undulațiunilor se poate vedea cel mai mare efect.

Maximul energiei unei luminări galbene se găsește la undulațiunii cu 1.5 din a mia parte a unui milimetru și care ar corespunde unei temperaturi de cca 1700 grade; lumina Nernst și Auer produc undulațiunii de o lungime de 1.2 din a mia parte de milimetru, e decî de 2200 grade temperatură și lampa cu arc cu 0.7 din a mia parte de milimetru la un maximum de energie cu globul 4000 grade căldură.

Renumitul fizician Langley cu aparatul său extrasensibil pentru măsurarea razelor — care ne indică diferența lungimei de undulațiunii chiar și de 1 milioana parte dintr'un grad — a constatat că energia maximală a soarelui e în cadrul de 0.5 din a mia parte unui milimetru. De aci rezultă că soarele nostru posedă o temperatură de numai 5900 grade. Deoarece însă multe din razele lui ultraviolete se esclud controlului nostru

Indeosebi funcționarul statului a fost elita tuturor slujbașilor.

Deși această forță a fost uneori exploataată, totuși patronul conștient a ținut cont că o forță de muncă numai atunci poate fi exploatată, dacă îi dai posibilitatea de a-și recăștiga puterea perdută în folosul producției devenită averea reală a patronului.

Cucit funcționarul avea posibilitatea de a se ridica pe terenul material și cultural, cuatît era mai conștient, dînd ca rod o disciplină conștientă, reală, cu care înfrunta toate atacurile ce-l amenințau. Acest element social a jucat ca pretutindenî un rol important în economia țării.

Funcționarul nu dispune de castele, fabrici or moșii, nici de pămînt ori alte unelte de producție; afară de forța lui intelectuală, el n'are nimic. Și ca atare a fost și este avizat la sprijinul patronului și al societății.

Vremurile, însă, s'au înasprît încît soarta funcționarului a devenit o grea povară pentru el și pentru familia sa.

Războiul mondial care a distrus fără milă întreg edificiul moral, a atras după sine și degradarea economică a societății, transformîndu-o într'o debandadă a capitalului economic.

Acest capital în goana sa de reculegere pe o cale abnormală, lasă în voea cerului, soarta factorului; egoismul barbar de a se ridica și împuțernici repede pe ruinele mulțimii sărăcite și istovite, îl face să uite că acest capital numai atunci poate conta la un progres statornic, cînd e administrat, în mod conștient, de specialiști.

Acum să revin la starea actuală a funcționarului public, mai gronțoroasă decît a tuturor celorlalte categorii de oameni.

Funcționarul public, ca un factor destul de important al societății, a ajuns într'o stare de plîns. Acest fenomen e o slăbiciune, ba chiar o rușine a societății noastre.

prin absorbirea lor de către atmosferă, putem dar a-și recunoaște, ca și profesorul Lummer, 6000 grade, dar nicidecum mai mult, căci dacă ar fi d. e. de 8000 grade, în acel caz efectul maxim și-l ar manifesta cu raze invizibile ultraviolete și omenirea ar umbla pe pămînt pe o căldură mare cudevîrșire la întunec până ce s'ar adopta ochi, după milioane de ani, acelor raze.

Harkányi a calculat temperatura stelelor fixe cu ajutorul spectralei și a găsit că ele întrec temperatura soarelui nostru cu cîteva mii de grade, dar că totuși sînt cu milioane de grade mai vechi decît cum credeam noi.

În fine aceleași calcule duc la noțiunea că fiecare punct al soarelui ne livrează de 600.000 ori mai multă lumină decît punctul de aceeași mărime al unei luminări și că puterea care ar necesita pentru a produce energia, pe care ne-o dă în formă de raze, fiecare centimetru pătrat al suprafeței soarelui, ar fi egal cu 50.000 cai putere.

În altă ordine de idei, dacă calculăm cantitatea de căldură pe care soarele o emană fără întrerupere, găsim că e enormă, și că chiar în cel mai favorabil caz, masa totală a soarelui se recește anual cu cel puțin 1⁸/₁₀ grade, ori dacă ne gîndim că emanațiunile acestea dăinuiesc neconținut de multe milioane de ani, trebuie se ajungem la concluzia că globul solar și încă de foarte îndelungat timp ar fi trebuit să fie recit; dar nu numai că miezul lui nu e recit — care se recește dealtfel mai puțin decît părțile exterioare — dar nici măcar această parte care trebuia să devină rigidă, cu o coajă opacă, nu este așa, deaceia sîntem siliți a conchide că căldura soarelui e compensată prin ceva.

S'a căutat mult timp origina acelei compensațiunii, și numai după multă dibuială și cercetări s'au putut găsi explicațiunii admisibile în „teoria

Atunci când acest element, trebuitor în gospodăria țării, apără interesele economice și politice ale acestui stat, ca recompensație e lăsat într-o mizerie cumplită, coborât în rîndul cerșitorilor, și când dă să-și ridice capul, se izbește de forța brută a silniciei, așa că generația nouă se va feri a cădea victima acestei cariere.

Cu o astfel de mentalitate, societatea noastră nu numai că nu va progresa pe terenul economic-social, ci dimpotrivă va cădea pe povârnișul inculturii din care cu greu se va descătușa.

Societatea ar fi chemată să impună celor în drept, ca să ridice starea materială și morală a funcționarului public, care totodată e și oglinda țării în fața celorlalte state europene.

Mulți vor zice, dar de unde, când statul e sărac?

Eată un cuget naiv și răuvoitor!

Statul e sărac, dar țara e bogată...

Și atunci ce-i de făcut? În primul rînd aceste bogății sînt ale statului, adică ale societății.

Trebue să se știe că corpul funcționarilor publici, e adevărata armată a economiei statului, și ca atare nu va fi în stare nicio putere parțială să-l distrugă.

Ceice cred altfel, sînt cei mai periculoși trădători ai țării.

Deci societatea noastră dornică de progres să pună odată capăt acestei mizerii, ca astfel să fie posibilă o dezvoltare reală pe toate terenele.

Dominic Mătăsăreanu.

Administrația financiară a jud. Caraș-Severin încunoștințează publicul, că termenul pentru depunerea declarațiilor fiscale a fost prelungit până la expirarea lucrărilor comisiunilor fiscale de recensămînt. Decî orice contribuabil poate da declarația la sosirea comisiei de recensămînt la fața locului.

mecanotermică" care ne arată că forța vitală poate fi transferată în căldură.

Luî Robert Mayer, întemeietorul acestei doctrine i-a venit ideea, că meteoritele cari cad și pe pămîntul nostru într'un număr de câteva miliarde pe an, prin frecarea lor de atmosferă, nu mai puțin prin izbirea lor la finea căderii, produc o căldură destul de mare, care s'ar putea asemăna cu aceea a furnalelor noastre. Dar cum volumul soarelui nostru e de 700 de ori mai mare decît al tuturor planetelor sale laolaltă, și de 1.260.000 de ori decît volumul pămîntului nostru, prin urmare și ca suprafață și ca putere de atracție cu mult mai mare decît a pămîntului, sîntem îndreptățiți a crede că pe soare cade un număr neasămănat mai mare de meteorite decît pe pămînt și că și repeziciunea cu care cad ele pe soare e mai mare (calculată cu 62 Km. pe secundă), decît pe pămînt; în consecință produc prin căderea lor o imensă căldură care e destulă ca să încălzească corpul căzut cu peste 50 milioane grade, dacă ar posedă capacitatea termică a apei, la alte corpuri e temperatura și mai mare, spre pildă la fier de nouă ori mai mare, și că, decî, în această direcție s'ar putea căuta explicația compensației căldurii solare.

Că meteorite cad pe soare și că în modul descris produc căldură, nu e de dubitat, dar că numărul și masa lor nu e în stare a produce atîta căldură ca se poată compensa pierderile de căldură ale soarelui, încă e dovedit, fiindcă în cazul acesta ar trebui să cadă pe fiecare metru patrat de suprafață solară 1 Kgr. de material meteoritic, orî în acest caz, masa solară ar crește considerabil, așa că în decurs de 4000 ani să fie cu 1/8000 parte mai mare, în consecință și puterea de atracție să crească, care la rîndul său ar fi avut o influință și asupra rotațiunii globului nostru terestru, încît în decurs de numai 2000

Cronică.

Pentru *Serbările instalării* P. O. d-lui propop al Orăviței *Virgil Musta* în zilele de 5 și 6 Mai s'a stabilit următoarea programă: Sîmbătă, 5 Mai, ora 12^{1/2}: Primirea la gară a exmisului Ven. Conzistor. Duminecă, 6 Mai, ora 9: Sf. Liturgie, ora 12: Recepție, ora 1: Banchet, ora 3: Concertul corurilor, ora 9 seara: Concertul Papazoglu. Anunțările pentru banchet se fac până Vineri, 4 Mai, la d-nul profesor de liceu C. Tismănanu. Semnat Dr. N. Hubianu, v. prez. Comit. parochial, și Comitetul aranjator al serbărilor.

In ultimul moment primim vestea, că trupa teatrală Fotino va sosi zilele astea la Oravița.

Duminecă dim. la 11 și d. a. la 3 ore prof. *Constantin Nedelcu*, inspector al „Soc. Culturale Prințul Carol” a ținut în teatrul cinematografic din localitate două conferințe (cu proiecțiuni), vorbind într'un stil admirabil românesc despre viața lui Mihai Viteazul și aruncînd o lumină lină asupra epocii de înălțare a istoriei noastre naționale, care, cum binezice conferențiarul, a pregătit neamului românesc zilele de mărire pe cari le trăim astăzi. Totastfel, cu câteva zile mai înainte, a secerat d-nul C. Nedelcu frumoase succese și la Anina, unde a reușit să arate și neromânilor această comoară istorică a neamului.

Greva funcționarilor declarată la 22. April și condusă, după arestarea lui Schina, de fostul senator Dobrescu, după relatarea ziarelor mari din capitală, bate în retragere.

Doi predicatori baptiști, profesorul Gill din Lausanne (Elveția) și dr. Rusbrooke din Londra, au sosit la Arad. Scopul vizitei lor este să studieze situațiunea baptiștilor din România. Dr. Rusbrooke a declarat presei, că România pe nedreptul perzeută baptiști cari nu fac nici o propagandă subversivă.

Ziarul „Novosti” din Belgrad anunță, că prințul Otto, însoțit de contele Appony, au sosit cu un aeroplan la Budapesta. Prințul era travestit în fată.

anî drumul lui împrejurul soarelui s'ar fi încetinit cu 1/8 de an, fapt care stă însă, după date sigure ale astronomiei, în completă contradicție, decî nu meteoritele pot produce compensația căldurii solare recerută.

Savantul Helmholtz ne-a pus în fața altei teorii, zicînd că „contrațiunea perpetuă a corpului solar” produce acea compensație. Teoria Kant-Laplace ne învață că soarele și-a căpătat mărimea lui de azi prin o perpetuă contrațiune dintr'o nebuloasă imensă, orî contrațiunea nu e altceva, decît căderea continuă a particulelor solare către centru. După principiul fundamental al teoriei mecano-termice, acest fenomen al contrațiunii produce o foarte mare cantitate de căldură care se eliberează, decî corpul solar contractîndu-se, eliberează încontin căldură care, după calculele făcute, nu numai că ar fi în stare să compenseze pierderea suferită prin emanațiunile perpetue ale soarelui, dar că ar fi chiar în plus.

După cele mai recente cercetări ne vine W. D. Mac Millan și vrea să răstoarne și teoria Helmholtz acceptată de știință, susținînd „că atît ideea ca și origina căldurii soarelui ar fi în contrațiunea pe care masa lui mare a suferit-o în curgerea vremii, nu este exactă. — Maximul de căldură pe care această contrațiune ar fi putut-o da, ar fi aceea care ar fi fost suficientă să i menție radiația actuală timp de 20 milioane de ani”.

Dacă după calculele lui Chamberlin și Lord Rayleigh cari îi dau globului nostru terestru o vîrstă dela 3—10 bilioane de ani, cea a soarelui, fiind neapărat cu mult mai veche, deduce de aci, că dară nici contrațiunea nu poate fi singurul izvor de căldură, ci emite ipoteza, că „energia calorică a soarelui provine din ruptura atomilor, datorită intensității eforturilor de atracțiune la cari sînt supuși în interiorul său”.

Coriolan Popescu.

Din New-York sosește știrea că locotenentul de aviație Irving, care a ajuns cu aparatul său la o înălțime de 11.300 m., a bătut recordul lumii în înălțime.

La petrecerea Pompierilor voluntari din Oravița la 1 Mai au suprasolvit dd. Albert Jancus, Heinrich Harter cite 50 Lei, Müller jun. 47 Lei, Raimund Supp 35 Lei, Gheorghe Călin 25 Lei, Ernst Desits, Johann Hell, Paul Konz, dr. Iosif Szabó, Adalbert Lunzer, Adus Löwinger cite 20 Lei, Peter Gussetti, Mihai Tismănanu, Christofor Korhammer, Jaroslav Lang, Costache Nedelcu cite 15 Lei, Ernst Dworzak, Johann Dienst, Moise Krems, Emerich Huszár, dr. Nicolae Hubianu cite 10 Lei, Desid. Keller, Geisl cite 7 Lei, Eugen Dworzak, Arpad Szenderszky, N. N., M. B. cite 5 Lei și Carol Müller 2 Lei. — Amintim la acest loc că Banca comercială-industrială a votat pe seama Reuniunii pompierilor noștri 300 Lei.

Guvernul maghiar a elaborat un proiect de lege prin care le ia muncitorilor dreptul la grevă.

Anunț.

La *Oficiul poștal* din localitate se primesc practicanți, indiferent de gen, în următoarele condițiuni:

1. Etatea minimum 16 ani. 2. Candidatul să posedă cel puțin 4 clase secundare (gimnaziale, liceale, civile etc.) 3. Cunoașterea limbii române în scris și vorbire.

Practica va fi de un an, fără plată.

Doritori se vor adresa subsemnatului.

Diriginte *Băltășescu.*

Publicațiune de concurs.

Se aduce la cunoștință publică, că *notariatul cercual din Secăș* escrie licitație publică pentru repararea locuinței notariale. Suma destinată reparării este de 12.500 Lei.

Concurenți își pot înainta ofertele până la **19 Mai 1923** orele 11. a. m.

Ofertele se trimit prin poștă, sau se predau personal, notariatului din Secăș. Condițiunile se pot vedea în toate zilele de lucru în biroul notarial, unde se obțin și informațiile necesare.

Secăș, la 1 Mai 1923.

Notariatul cercual.

Nr. G. 477/3—1923.

Extras de licitație.

Subsemnatul exmis judecătoresc publică, în baza §-lui 102 Art. LX. din 1881 că în baza decisului Nr. C. 3305/2/1922 al judecătoriei de ocol Oravița-montană în favorul lui Gustav Erger din Vărădia reprezentat prin mandatarul dr. Henrich Spärger, avocat în Oravița-montană, contra urmăritului pentru 404 Lei capital și prețul grăului de 500 Lei și accesorii la 14 Februar 1923 s'a efectuit execuțiunea de escontentare și cu această ocaziune s'a pemnorat mobilele următoare:

Locomobilă de treerat, 8 Atm. fabricată „Máv.” Budapesta Nr. 2662 și 1 bateză fabricația de mai sus Nr. 6579 în preț de 8500 Lei, cari se vor vinde la licitație publică.

Licitatiunea aceasta în baza decisului Nr. G. 477/2—1923 al judecătoriei de ocol Oravița-montană pentru restul de 837 Lei capital, dobîndă de 5% computată din 23 August 1922 și pentru spese totale staverite până acum, se va ține la **11 Mai 1923, ora 11 în comuna Vărădia**, în locuința urmăritului, la carea toți aceia cari doresc să cumpere sînt chemați cu aceia observare, că obiectele susamintite în baza §-lui 107 și 108 Art. LX. din 1881 pelingă plătirea în bani gata se vor vinde celui ce oferează mai mult, în caz de lipsă însă și sub acest preț.

Intrucît mobilele ce se licitează și alți je-ar fi pemnorat, și drept escontentare ar fi căștigat în baza §-lui 102 Art. LX. din 1881 această licitație se ordonă și în favorul acestora.

Oravița-montană, la 24 April 1923.

Ioan Bogdan, exmis judecătoresc.

Tipărituri pentru dările de afacere

se capătă la

Tipografia „PROGRESUL” în Oravița.

O garnitură de salon,
în cea mai bună stare se află de vânzare.
Adresa la Tipografia „PROGRESUL“.

De vânzare:
Mobila
completă și în stare perfectă dintr'o
sufragerie,
un dulap de cărți și un birou.
A se întreba la **Dr. Paul Fitz,**
notar public reg. din localitate.

FARMACIA
„LA VULTURUL NEGRU“

— (Apoteca bătrână) —

Fondată la an. 1797. - Proprietatea KNOBLAUCH din an. 1820.
Telefon Nr. 59

Mare depozit
de cele mai noi legături pentru
soboriți, articole de gumă, cum și
toffelul de specialități. Ceiace nu
s'ar găsi în depozit, se câștigă fără
nicio cheltuială în 5-6 zile. —

MAX KNOBLAUCH
Oravița-montană.

Strada Principală, peste drum de Hotel „Coroana“.

Otto Titz, zugrav
Oravița (Dealul bisericii)
se recomandă ca
zugrav pentru inscripții și firme
de tot felul, cu prețuri moderate.

La Florăria ANDREAS ENZMANN
ORAVIȚA

(Vis-à-vis de Teatrul cinematograf)

se capătă cele mai bune

semințe
de flori frumoase și legume cu
cele mai ieftine prețuri.

Reclama e sufletul comerțului!!

Ernest Gazzoli,

pietrar și gravor

Oravița.

Mare depozit de cruci și monumente

de marmoră pentru morți și eroi, cu prețuri convenabile.

Portreturi de porcelan.

— Toffelul de petri folosite la zidir. —

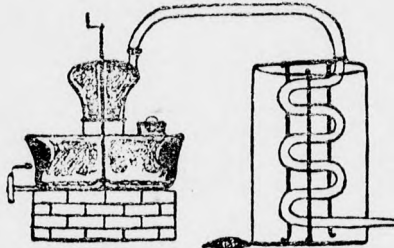
IOAN PURGARIU

măestru căldărar

Centrala: **ORAVIȚA-MONTANĂ.** (Banat)

Filiale: **BOZOVICI** și **LIPOVA** (cu atelier).

Execută **Cazane** de fierț țuică, **Aparate** de destilat liqueruri,
spirt, esenz, etc. **Căldări** pentru coloritori, pentru argăsitori, fason
veritabil. **Cazane** pentru rufe, **Căldări** pentru țărani, precum și
toffelul de articole de aramă pentru bucătărie, în timpul cel mai scurt.
Pregătește cazane, garantate fără plumb, și cu prețurile cele mai ieftine.

Otto Titz, zugrav
Oravița (Dealul bisericii)
se recomandă ca
zugrav pentru inscripții și firme
de tot felul, cu prețuri moderate.

La Florăria ANDREAS ENZMANN
ORAVIȚA

(Vis-à-vis de Teatrul cinematograf)

se capătă cele mai bune

semințe
de flori frumoase și legume cu
cele mai ieftine prețuri.

In atențiunea cumpărătorilor de

MOBILE!

Inainte de a vă împlini lipsa de mobile, vizitați

Prima Fabrică de Mobile din Oravița (Banat),

Pregătiri și experiențe
câștigate în Viena,
Berlin, Zürich, Paris,
— München etc. —

instalată cu cele mai moderne mașinării, unde se
pregătesc toffelul de mobile masive, după desemnuri
din Berlin, Paris, etc., precum: **prânzitoare, dor-**
mitoare, saloane, birouri, etc., cu prețuri abso-
lut solide. Avind mare depozit de lemn uscat în
uscătoarea proprie, garantăm pentru orice lucrare.

Tot aci se efeptuiesc și aranjamente bisericesti, precum:
Ieonostase (temple), Tronuri, scaune etc.

Oravița Proprietari:
jud. Caraș-Severin (Banat). **MĂRUȚA și COTÎRLA.**

Medalii de aur și
argint. Diplome de
recunoștință dela felu-
— rite expoziții. —

Magazinul de ferărie
Heinrich Harter
— Oravița —

este bogat asortat cu toffelul de ar-
ticole de bransă: Șprițuri de peronosporă,
șine la mașini de treierat, plăci de asbest și Klin-
geritt, sfori de asbest, felurite obiecte și unelte
de fer, de casă și de bucătărie, și toffelul de
scule trebuitoare. Serviciu culant și prompt.